

Revisionsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om övervakning av underrättelseverksamheten och lag om ändring av 7 § i statstjänstemannalagen

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om övervakning av underrättelseverksamheten och lag om ändring av 7 § i statstjänstemannalagen (RP 199/2017 rd): Ärendet har remitterats till revisionsutskottet för utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsdirektör Tuula Majuri, justitieministeriet
- specialsakkunnig Anu Mutanen, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Heli Heikkola, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Marko Meriniemi, inrikesministeriet
- regeringssekreterare Kosti Honkanen, försvarsministeriet
- lagstiftningsdirektör Hanna Nordström, försvarsministeriet
- riksdagsledamot Tapani Tölli, riksdagen
- riksdagens biträdande generalsekreterare Timo Tuovinen, Riksdagens kansli
- chefsjurist Jan Sjöblom, skyddspolisen
- vice ordförande Elias Aarnio, Electronic Frontier Finland - Effi ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet, gränsbevakningsavdelningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Revisionsutskottet har behandlat tre propositioner tillsammans (RP 199/2017 rd regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om övervakning av underrättelseverksamheten och lag om ändring av 7 § i statstjänstemannalagen, RP 202/2017 rd regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om civil underrättelseinhämtning och RP 203/2017 rd regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om militär underrättelseverksamhet och till vissa lagar som har samband med den). Utskottet ger grundlagsutskottet, förvaltningsutskottet och

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

försvarsutskottet likalydande utlåtanden i ärendet. I utlåtandet koncentrerar sig utskottet på frågor som gäller tillsyn.

Tillsynens nuläge

Med underrättelseverksamhet avses myndighetsverksamhet som består i att inhämta, producera och analysera information för att identifiera och bekämpa eventuella hot mot Finland och dess befolkning. De myndigheter som svarar för den nationella säkerheten bedriver sådan underrättelseinhämtning som skötseln av deras lagstadgade uppgifter förutsätter. Det finns dock inga i lag föreskrivna befogenheter för underrättelseinhämtning.

Med militär underrättelseinhämtning avses underrättelseinhämtning som utförs av militärmyndigheter i syfte att producera strategisk och operativ information om och bedömningar av verksamhetsmiljön till stöd för beslutsfattandet inom den högsta statsledningen och försvarsmaktens ledning. Militär underrättelseinhämtning riktar sig till Finlands yttre verksamhetsmiljö. Målet för militär underrättelseinhämtning är huvudsakligen statsaktörer, i synnerhet utländska militärorganisationer. Det finns inga uttryckliga bestämmelser i lag om militär underrättelseinhämtning.

Försvarsmaktens interna övervakning hör till försvarsministeriet. För ordnandet av den interna övervakningen ansvarar kanslichefen och verksamhetsenheterna inom sitt uppgiftsområde. Enligt lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten övervakar försvarsmaktens ledning brottsbekämpningen inom försvarsmakten.

Myndigheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde svarar för sin del för att hot av civil karaktär som riktar sig mot den nationella säkerheten avvärjs i Finland. Skyddspolisen har inga särskilda befogenheter enligt lag när det gäller sådan inhämtning av information som hänför sig till underrättelseinhämtning. Dess befogenheter att inhämta information grundar sig på de allmänna lagar som gäller polisen. Utövandet av befogenheterna till informationsinhämtning är bundet till förebyggandet och avslöjandet av brott.

I likhet med övrig verksamhet övervakas också den underrättelseverksamhet som skyddspolisen bedriver, och ansvaret för laglighetsövervakningen av skyddspolisen finns hos inrikesministeriet. I ministeriets anvisning om laglighetsövervakningen finns ett separat avsnitt om skyddspolisen. Enligt det utför polisavdelningen två regelrätta granskningar vid skyddspolisen varje år. Inom skyddspolisen har chefen ansvar för att laglighetsövervakningen ordnas, tilldelas resurser och utvecklas. Chefen ska se till att det inom skyddspolisen utförs regelbundna laglighetsgranskningar och annan laglighetsövervakning enligt inrikesministeriets anvisning för laglighetsövervakning och skyddspolisens egna anvisningar.

I Finland har vi inget parlamentariskt tillsynsorgan med lagfäst uppdrag att övervaka underrättelseverksamheten. I propositionen sägs det att den parlamentariska kontrollen genomförs genom riksdagens och dess utskotts verksamhet och rätt att få information. Utskottens (grundlags-, utrikes-, förvaltnings- och försvarsutskottet) kontroll konstateras vara huvudsakligen översiktlig och variera efter utskott.

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

Också revisionsutskottet har i samband med behandlingen av regeringens årsberättelse tagit del av Skyddspolisens verksamhet och ekonomi. I utskottets betänkande (ReUB 8/2017 rd) konstateras att ”Utskottet har i samband med behandlingen av årsberättelsen hört Skyddspolisens och tagit del av dess verksamhet och av de ökade resurserna och hur de används. När Skyddspolisens behörighet och resurser utökas är det nödvändigt att den parlamentariska styrningen och övervakningen förnyas för att förtroendet för Skyddspolisens verksamhet ska bevaras i alla lägen.”

De högsta laglighetsövervakarna (justitieombudsmannen och justitiekanslern) bedriver också laglighetsövervakning i de civila och militära myndigheternas verksamhet. Dessutom övervakar också de så kallade specialombudsmännen, såsom jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen och dataombudsmannen, i egenskap av externa laglighetsövervakare lagenligheten i myndigheternas verksamhet. Dataombudsmannens övervakningsuppgifter har nära samband med underrättelseverksamhet.

Befogenheter, förfaranden och resurstilldelning inom underrättelseverksamheten

Militär underrättelseverksamhet

Enligt propositionen ska de årliga prioriteringarna behandlas förberedelsevis av det gemensamma mötet mellan utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet och republikens president. Prioriteringarna ska handla om var den militära underrättelsen ska inhämta information under nästa år. Samma möte ska minst en gång per år ges en uppföljningsrapport om hurdan information som har erhållits om prioriteringarna. Revisionsutskottet välkomnar att förfarandet skrivs in i lagen.

I lagförslaget föreslås att den militära underrättelsen kan skaffa information för underrättelsehämtningsmetoden om avgränsade objekt. Först kommer verksamhet av militär karaktär. I andra hand kommer verksamhet som kan äventyra det finska försvaret eller som äventyrar samhällets vitala funktioner. En allmän förutsättning för användning av en metod för underrättelseinhämtning är att det med fog kan antas att man genom metoden kan få information med avseende på ett underrättelseuppdrag. Lagen ska föreskriva om underrättelsehämtningsmetoder av vilka vissa redan används medan andra är nya. En betydande ny kompetens vore underrättelseinhämtning som avser datatrafik och, som stöd för den, hantering av tekniska data.

Underrättelseinhämtning som avser datatrafik ska ske genom sökvillkor som domstolen (Helsingfors tingsrätt) har godkänt vid beviljandet av tillstånd. Den del av kommunikationsnätet som tillståndet gäller, i praktiken datatrafik på vissa våglängder, speglas mot cacheminnet för det system som används för underrättelseinhämtning som avser datatrafik, där sökvillkor tillämpas på datatrafiken. I det skedet ska militärunderrättelsemyndigheter enligt utfrågningen av sakkunniga inte ha tillträde till datatrafiken.

Vid den fortsatta behandlingen används sökvillkoren för att söka data som är relevanta för underrättelseoperationen. Vid den automatiska fortsatta behandlingen är mängden data fortsättningsvis så stor att det inte är ändamålsenligt att en enskild tjänsteman ingriper i kommunikationens innehåll. Först efter den automatiska behandlingen kommer tjänstemannen åt att analysera informationen. På grundval av utfrågningen av sakkunniga hanteras då cirka 0,02 procent av den information som sökvillkoren ger.

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

Användningen av underrättelsemetoderna är alltid baserad på myndighetsbeslut. Beslutsfattaren ska vara en militärjurist, övrig tjänsteman, huvudstabens underrättelsechef eller en domstol. Dessa aktörer ska övervaka användningen av underrättelsemetoderna i föregripande syfte. Användningen övervakas alltid primärt av den närmaste chefen, och övervakningen av myndighetsverksamheten enligt den gällande lagstiftningen förblir oförändrad.

Den totala tilläggskostnaden för de nya myndighetsuppgifterna inom försvarsministeriets förvaltningsområde uppskattas när verksamheten inleds till cirka 10 miljoner euro på årsnivå. Där ingår personalkostnader och kostnader förorsakade av underrättelsemetoderna. Under de följande åren beräknas omkostnaderna öka med cirka 13–15 miljoner euro årligen. De nya myndighetsuppgifterna kräver rekrytering och utbildning av personal.

Bland underrättelsemetoderna förorsakas de största årliga extrakostnaderna av underrättelseinhämtning som avser datatrafik. Propositionen beräknas dessutom medföra ekonomiska konsekvenser på cirka 5,3 miljoner euro för engångsanskaffningar under 2018. De domstolstillstånd som krävs för att använda underrättelsemetoderna och handläggning av uppdagade brott som behandlas av domstol beräknas årligen kosta justitieministeriets förvaltningsområde cirka 80 000 euro.

Civil underrättelseinhämtning

Propositionen gäller skyddspolisens befogenheter. Med civil underrättelseinhämtning avses skyddspolisens inhämtande och nyttjande av information för att den nationella säkerheten ska kunna skyddas och den högsta statsledningens beslutsfattande stödjas samt för att andra myndigheter ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter som hänför sig till den nationella säkerheten.

Målsättningen är att förbättra det finländska samhällets möjligheter att skydda sig mot de allra allvarligaste hoten som riktas mot den nationella säkerheten. Dessa utgörs av sådana objekt för civil underrättelseinhämtning som definieras uttömmande i lagen. Lagen förtecknar elva objekt, bland annat terrorism, utländsk underrättelseverksamhet, verksamhet som hotar den demokratiska samhällsordningen och en kris som hotar internationell fred och säkerhet.

Enbart den civila underrättelsens objekt möjliggör inte användning av underrättelsemetoden. I lagen ska det anges som ett för alla metoder allmänt villkor för användning att ”man med den med fog kan antas få information om sådan verksamhet som är föremål för civil underrättelseinhämtning och som allvarligt hotar den nationella säkerheten”.

Att sköta den civila underrättelseverksamheten och använda de tillhörande underrättelsemetoderna föreslås bli anförtrott endast en myndighet, det vill säga skyddspolisens. De föreslagna bestämmelserna om metoder för underrättelseinhämtning baserar sig metod- och definitionsmässigt delvis på de hemliga metoder för inhämtande av information som det föreskrivs om i polislagen. Som metoder för underrättelseinhämtning räknas dessutom platsspecifik underrättelseinhämtning, kopiering, kvarhållande av försändelser för kopiering och rätt att få information av privata sammanslutningar samt underrättelseinhämtning som avser datatrafik. Besluten om de underrättelsemetoder som mest inkräktar på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ska fattas av domstol.

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

Beslut om underrättelseinhämtning som avser datatrafik ska fattas av domstol. Utgångspunkten är att domstolen inte har behörighet att besluta om användning av befogenheter på annat håll än i Finland. Chefen för skyddspolisen beslutar alltid om civil underrättelseverksamhet utomlands och om användningen av metod för underrättelseinhämtningen. Enligt inrikesministeriet behandlas de utrikespolitiska dimensionerna i underrättelseinhämtningen som avser utländska förhållanden även i samband med civil och militär underrättelseverksamhet då de centrala utrikespolitiska myndigheterna deltar.

Inom inrikesförvaltningen ska den juridiska övervakningen av underrättelseverksamheten skötas av skyddspolisen och inrikesministeriet. Den laglighetsövervakning som de bedriver ska förstärkas med nya personalresurser och effektiviseras genom att övervakningsinsatser börjar skötas i realtid. Inrikesministeriet ska årligen till riksdagens justitieombudsman och underrättelseombudsmannen avge en berättelse om hur metoderna för underrättelseinhämtning och skyddet av dem har använts och övervakats.

De ekonomiska konsekvenserna av propositionen gäller inom inrikesministeriets förvaltningsområde i synnerhet skyddspolisen, men även polisen i övrigt samt inrikesministeriet och inom justitieministeriets förvaltningsområde.

Den nya lagstiftningen innebär att skyddspolisens uppgifter kommer att öka betydligt i och med att uppgiftsfältet utvidgas och befogenheterna ökar. Att bygga upp förmågan till civil underrättelseverksamhet kommer att öka skyddspolisens resurser med 92 årsverken.

Skyddspolisens omkostnader med tyngdpunkt på initialfasen — före det år då lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning träder i kraft — har uppskattats till 12,5 miljoner euro, varav 9,7 miljoner euro går till investeringar av engångsnatur. De följande åren har skyddspolisens tilläggsomkostnader för regleringen om civil underrättelseinhämtning och den civila underrättelseförmågan uppskattats landa på nivån 11 miljoner euro (personalkostnader, operativa utvecklingskostnader och underhållskostnader för datasystem). Den övriga polisens, inrikesministeriets och justitieförvaltningens årliga omkostnader för civil underrättelseinhämtning har uppskattats till sammanlagt cirka 2,6 miljoner euro.

OrdnanDET av extern övervakning

Parlamentarisk övervakning

Det varierar från land till land hur detaljerat underrättelseverksamheten och dess övervakning regleras och hur den organiseras. Även tillsynsorganens uppgifter och befogenheter varierar. Den parlamentariska kontrollen av underrättelseverksamheten anförtros i allmänhet ett fackutskott i parlamentet eller ett därmed jämförbart organ.

I Finland ska den parlamentariska kontrollen av underrättelseverksamheten utövas av riksdagens underrättelsetillsynsutskott, som är ett nytt fackutskott i riksdagen. Att inrätta utskottet kräver ändring av riksdagens arbetsordning. En sådan har beretts i riksdagen i form av talmanskonferensens förslag (TKF 1/2018 rd).

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

I lagen om övervakning av underrättelseverksamheten föreskrivs om omfattande rätt för underrättelsetillsynsutskottet att få information och redogörelser. Utskottets rätt att få information och redogörelser ska gälla underrättelsemyndigheter och underrättelseombudsmannen samt aktörer utanför myndighetsmaskineriet som med stöd av lagen sköter vissa offentliga uppdrag som har beröring med underrättelseverksamhet, exempelvis kopplingsuppgifter inom underrättelseinhämtning. Utskottet ska ha rätt att trots sekretessbestämmelserna av sådana aktörer avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som det anser vara behövliga för skötseln av övervakningsuppdraget. I lagen om övervakning av underrättelseverksamheten föreskrivs också om samarbete mellan underrättelsetillsynsutskottet och underrättelseombudsmannen. Detta samarbete ska vara tätt för att möjliggöra en effektiv och heltäckande övervakning av underrättelseverksamheten.

I talmanskonferensens förslag ingår förslag bland annat om antalet utskottsmedlemmar och om utskottets uppgifter och rätt att inleda ärenden. Där föreslås också att det i riksdagen inrättas ett underrättelsetillsynsutskott som ska ha hand om den parlamentariska tillsynen över den civila och militära underrättelseverksamheten. Utskottet ska ha till uppgift dels att övervaka att underrättelseverksamheten bedrivs korrekt och ändamålsenligt, dels att utvärdera prioriteringarna i underrättelseverksamheten och bidra till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna fullföljs i underrättelseverksamheten. Revisionsutskottet välkomnar att inrättandet av det nya utskottet inte medför ändringar i de nuvarande utskottens rätt att få upplysningar eller deras sätt att samverka med ministerier eller underrättelsemyndigheter inom ramen för befogenheterna.

Kärnuppgiften för den parlamentariska tillsynen över underrättelseverksamheten är att övervaka att underrättelseverksamheten bedrivs på ett godtagbart och proportionerligt sätt. Som aktiv aktör bör utskottet ingripa mot problem som det upptäcker i underrättelseverksamheten så snart som möjligt efter att ha fått kännedom om saken och förelägga statsrådet, ministeriet eller riksdagen sina iakttagelser när de är så aktuella och användbara som möjligt. Syftet är att utskottet ska nyttja sin föreslagna möjlighet att upprätta betänkande efter moget övervägande. För att väcka ärenden på eget initiativ måste utskottet kunna inleda utredningsarbete om utvalda tillsynsteman. I utredningsarbetet är det viktigt att utskottet kan få hjälp av underrättelseombudsmannen.

De viktigaste riksdagsärendena som ska remitteras till utskottet är underrättelseombudsmannens berättelser, som utskottet ska bereda för behandling i plenum. Underrättelseombudsmannen, som ska ha hand om laglighetsövervakningen av underrättelseverksamheten, blir utskottets viktigaste samarbetspartner. Det blir en viktig del av utskottsarbetet att behandla ombudsmannens årsberättelse och upprätta betänkande om den för plenum.

De ekonomiska konsekvenserna av förslaget att inrätta ett underrättelsetillsynsutskott utgörs främst av utgifterna för att anställa den personal som utskottet behöver. I det inledande skedet planeras åtminstone att det inrättas dels en tjänst som utskottsråd som ska vara sekreterare i utskottet, dels en tjänst som utskottskanslissekreterare som ska biträda utskottsrådet.

Vissa funktioner som planeras för underrättelsetillsynsutskottet, såsom att väcka ärenden på eget initiativ, inleda utredningsarbete om utvalda tillsynsteman, observera problem och utarbeta betänkande för plenum om utskottet anser att saken är av sådan betydelse att det behövs, motsvarar revisionsutskottets arbetssätt och avviker analogt från de övriga utskottens arbetsformer. Under-

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

rättelsetillsynsutskottet planeras bedriva ett nära samarbete med underrättelseombudsmannen som ska kunna bistå utskottet också med utredningsarbetet. I fråga om revisionsutskottet har frågan lösts genom att tilldela utskottet något större personella resurser än de andra fackutskotten och genom anslag för att uppdra åt utomstående att utarbeta undersökningar. Sammantaget ger detta utskottet möjligheter till tillräckligt omfattande och djuplodande dokumentation som bas för hanteringen av övervakningsärenden. Detta utredningsarbete är arbetskrävande och tar tid.

Därför konstaterar revisionsutskottet att när underrättelsetillsynsutskottet inrättas är det viktigt att se till att den externa oberoende övervakningen fungerar och är trovärdig. I detta skede är det svårt att ge en realistisk bedömning av behovet av personella resurser och av hur omfattande och djupgående kompetens som krävs av personalen. Den bedömningen bör göras när det finns praktisk erfarenhet av det nya utskottets arbete.

Underrättelseverksamheten i sig kommer att förändras väsentligt, och det kommer att tas i bruk nya underrättelseinhämtningsmetoder som till exempel underrättelseinhämtning som avser data- trafik. Enbart Skyddspolisens årliga anslagsbehov ökar med 11 miljoner euro och antalet årsverken ökar med över 90. När Skyddspolisens befogenheter och resurser ökar som beskrivits ovan, finner revisionsutskottet det ändamålsenligt att underrättelsetillsynsutskottets befogenheter täcker övervakningen av Skyddspolisens hela verksamhet. En heltäckande övervakning bidrar till att öka förtroendet och trygga verksamhetens acceptans också i medborgarnas ögon då verksamheten i sig är sådan att den huvudsakligen måste hållas hemlig.

Underrättelseombudsmannen

Det föreslås således att det för underrättelseverksamheten ska inrättas en separat myndighet som utför laglighetskontroll och som ska vara oberoende och ha omfattande rätt till information och möjlighet att avbryta användningen av en underrättelsemetod. De flesta europeiska länder har vid sidan av ett parlamentariskt tillsynsorgan en separat aktör som utför laglighetskontroll av underrättelseverksamheten.

Underrättelseombudsmannen ska finnas i anslutning till dataombudsmannens byrå och vara självständig och oberoende i sin verksamhet. Ombudsmannen utnämns av statsrådet för högst fem år i sänder. Underrättelseombudsmannen ska ha tillräckligt många föredragande som är insatta i ombudsmannens uppgiftsområde plus andra anställda. Inledningsvis uppskattas verksamheten kräva förutom ombudsmannen även två sakkunnigtjänstemän i huvudsyssla i egenskap av föredragande samt en assistent i huvudsyssla.

Ombudsmannen ska ha till uppgift att övervaka lagenligheten vid användning av underrättelseinhämtningsmetoder och tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna i underrättelseverksamheten. Ombudsmannen ska också inom sitt ansvarsområde ge akt på och bedöma hur verkningsfull lagstiftningen är och lägga fram de utvecklingsförslag som han eller hon anser vara behövliga. Underrättelseombudsmannen ska årligen lämna en berättelse om sin verksamhet till riksdagen, riksdagens justitieombudsman och statsrådet. Ombudsmannen kan också lämna en separat berättelse om ett ärende som ombudsmannen anser vara viktigt. Dessutom föreskrivs det att underrättelseombudsmannen ska föra sina relevanta iakttagelser vid övervakningen till rättelsetillsynsutskottet för behandling.

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

Individer ska ha rätt att anföra besvär hos underrättelseombudsmannen i frågor som rör underrättelseverksamhetens laglighet. Vidare kan den som har varit föremål för underrättelseverksamhet eller som misstänker att han eller hon har varit föremål för underrättelseinhämtning be ombudsmannen undersöka lagenligheten i den verksamhet som han eller hon varit föremål för.

Ombudsmannen ska ha omfattande rätt till information och rätt att få utredningar av myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Ombudsmannen ska enligt förslaget kunna göra inspektioner för att övervaka lagligheten i underrättelseverksamheten, och dessutom ha rätt att få sådan tillgång till utrymmen och informationssystem som är nödvändig för tillsynen. Dessutom ska en underrättelseinhämtningsmetod kunna avbrytas eller avslutas, om ombudsmannen anser att tillsynsobjektet förfar lagstridigt i sin underrättelseinhämtning.

Underrättelseombudsmannen ska utöva heltäckande kontroll av underrättelseverksamheten i realtid. I lagen om övervakning av underrättelseverksamheten föreskrivs om ombudsmannens rätt att närvara vid domstolsbehandlingen av ett tillståndsärende som gäller en underrättelseinhämtningsmetod. I lagstiftningen om civil och militär underrättelseinhämtning föreskrivs i sin tur om en skyldighet för myndigheterna att meddela om myndighets- och domstolsbeslut avseende användning av en underrättelseinhämtningsmetod. Vidare ska inrikesministeriet och försvarsministeriet årligen lämna underrättelseombudsmannen en berättelse om användningen och övervakningen av underrättelseinhämtningsmetoder.

Revisionsutskottet konstaterar att ombudsmannens uppgiftsfält är omfattande och ombudsmannen förutsätts utöva mycket detaljerad kontroll över civil och militär underrättelseverksamhet i realtid. Ombudsmannen förväntas också stödja underrättelsetillsynsutskottet genom samarbete och bistånd. Ombudsmannen ska också besvara förfrågningar och klagomål från medborgarna och samarbeta med den parlamentariska tillsynen och de högsta laglighetsövervakarna.

Vid utfrågningen av sakkunniga togs det upp att frågor som gäller den nationella säkerheten avgörs av domstol, och underrättelsemyndigheterna begär tillstånd av domstolen exempelvis för telefonavlyssning. Enligt utredningar har domstolarna inte i nämnvärd utsträckning ifrågasatt polisens ansökningar om att tillgripa tvångsmedel. Också det understryker underrättelseombudsmannens kontroll. Revisionsutskottet föreslår att det ska övervägas om exempelvis en biträdande ombudsman kunde väljas vid sidan av underrättelseombudsmannen, då man betraktar uppgiftens kravnivå och arbetets ”jourkaraktär”. Också underrättelseombudsmannens behov av resurser bör i sin helhet omprövas när det finns tillräckligt med erfarenhet av arbetet och dess mängd.

Slutligen anser utskottet det viktigt att det också presenteras offentliga uppgifter om underrättelseverksamheten. Det kan handla om olika typer av statistik och information om hur omfattande persongrupper eller data- och kommunikationsmängder det har beviljats underrättelsetillstånd för. De offentliga uppgifterna skulle säkerställa att underrättelseinhämtningen genomförs lagenligt avgränsad och skulle samtidigt eliminera misstankar om massövervakning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Revisionsutskottet föreslår

Utlåtande ReUU 2/2018 rd

att grundlagsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 10.4.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Eero Heinäluoma sd
vice ordförande Olavi Ala-Nissilä cent
medlem Olli Immonen saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Maria Lohela blå
medlem Eero Reijonen cent
medlem Päivi Räsänen kd
ersättare Pia Viitanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm
utskottsråd Heidi Silvennoinen.